

Protokoll 8/2023

fört vid Kulturnämndens sammanträde tisdagen den 3 oktober 2023 kl. 15:30-16:25, Birgittasalen, Medeltidsmuseet

Ledamöter

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) Vice ordförande
Torun Boucher (V) Ordförande
Curre Hansson (S)
Esme Güler (S) §§1-7, §10, §§13-14
Alma Carlsson (S)
Kristina Lutz (M)
Emelie Wassermann (SD)
Jonas Naddebo (C)
Jeanette Gustafsdotter (S) §16 ersätter Esme Güler (S)
Ylva Sjölin (MP) ersätter Marja Sandin-Wester (MP)
Hanna Werner (M)
Ida Bengtzon (V)

Ersättare

Kevin Wyn-Jones (S) §§1-7, §10, §§13-14
Jeanette Gustafsdotter (S) §§1-7, §10, §§13-14
Bengt Gustafsson (S)
Magnus Nilsson (V)
Oscar Sameland (M)
Tapani Juntunen (SD)
Sandra Bergendorff (C)
Destiny Zandi Lindgren (KD)

Övriga närvarande

Daniel Forsman Avdelningschef
Rebecka Ioannidis Lindberg Avdelningschef
Maria Jansén Förvaltningschef
Patrik Liljegren Avdelningschef
Fredrik Linder Avdelningschef
Lena Nilsson Avdelningschef
Irma Ortega Cruz Borgarrådssekreterare
Lennart Ploom Förvaltningschef
Kajsa Rydergård Nämndsekreterare
Joanna Sandell-Wright Avdelningschef
Maria Sundström Personalföreträdare
Jelena Veljkovic Avdelningschef
Annasara Yderstedt Karlsson Ersättare nämndsekreterare
Oskar Örn Borgarrådssekreterare
Anna Rygård Tjänsteman
Lin Annerbäck Enhetschef

Justerare Torun Boucher, Isabel Smedberg-Palmqvist

Paragraf §§1-7, §10, §§13-14, §16

Sekreterare Kajsa Rydergård

§ 1
Val av protokolljusterare

Beslut

Kulturnämnden utser vice ordförande Isabel Smedberg-Palmqvist (L) att tillsammans med ordförande Torun Boucher (V) justera dagens protokoll.

§ 2

Anmälan av föregående protokoll

KUL 2023/1

Beslut

Kulturnämnden lägger protokollet från kulturnämndens sammanträde den 5 september till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- KUL 2023/1-26 Protokoll - Kulturnämndens protokoll.
Datum: 2023-09-05 §§1-8, 12-16, 20-22
- KUL 2023/1-25 Protokoll - Kulturnämndens protokoll.
Datum: 2023-09-05 §§ 9-11, 17-19, omedelbar justering

§ 3**Anmälningar för kännedom****Beslut**

Kulturnämnden lägger anmälan av inkomna skrivelser till handlingarna

Anmälda handlingar

- §21 den 24 augusti 2023, Södermalms stadsdelsnämnd
Inkomna medborgarförslag juni-juli 2023
- Medborgarförslag överlämnat från Södermalms
stadsdelsnämnd; Skylt på Åsögatan 209 där karaktärerna i
Mina drömmars stad bodde
- Protokoll - 4/2023 Stockholms konstråd från sammanträde
2023-08-31
- §14 den 4 september 2023, Kommunfullmäktige Projekt
Teknisk upprustning och verksamhetsutveckling av
Stadsbiblioteket, del av fastigheten Spelbomskan 16
- R5 & R6 Utl Teknisk upprustning och
verksamhetsutveckling av Stadsbiblioteket, del av
Spelbomskan
- Förslag - Konstnärlig gestaltning, Staty av katten Sinne i
Kärrtorp

§ 4**Anmälan av delegationsbeslut****Beslut**

Kulturnämnden lägger anmälan av delegationsbeslut till handlingarna.

§ 5

Anmälan av protokoll från arkivutskottet

Beslut

Kulturnämnden lägger protokollet från arkivutskottet den 26 september till handlingarna.

§ 6

Anmälan av protokoll från kulturförvaltningens och Stadsarkivets förvaltningsgrupper

Beslut

Kulturnämnden lägger protokollet från kulturförvaltningens och Stadsarkivets förvaltningsgrupper den 25 september till handlingarna.

§ 7

Anmälan av protokoll från rådet för funktionshinderfrågor

KUL 2023/4

Beslut

Kulturnämnden lägger minnesanteckningarna från Rådet för funktionshindersfrågor möte med nämndens presidium den 31 augusti till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- KUL 2023/4-7 Protokoll - Minnesanteckningar från funktionshindersrådets möte med kulturnämndens presidium 2023-08-31

§ 10**Ateljéstrategi 2024-2026**

Förslag till strategi för Stockholms stads ateljéutbyggnad
2024-2026

KUL 2023/707

Beslut

Kulturnämnden godkänner ateljéstrategin i enlighet med
kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning av ärendet

Ateljéer är en viktig förutsättning för yrkesverksamma konstnärer. Redan idag har Stockholms stad närmare 500 ateljéer som är arbetsplatser för konstnärer. Ateljéstrategin för åren 2024-2026 ska leda till att ytterligare minst 200 yrkesverksamma konstnärer kan hyra lämpliga arbetslokaler. Nya ateljéhus bör ha ateljéföreningar som hyresgäster och målsättningen är att etablera ateljéer där de saknas idag. De nya ateljéerna ska skapa bättre förutsättningar för yrkesverksamma konstnärer, för de kulturella och kreativa näringarna samt stärka Stockholm som kulturstad.

Kulturnämnden har fått i uppdrag att i samråd med fastighetsnämnden uppdatera befintlig ateljéstrategi för att öka antalet ateljéer som staden hyr ut till konstnärer. Detta förslag till genomförande av Ateljéstrategi 2024-2026 innebär breddade och utvecklade arbetssätt:

- Lokaler: Lämpliga och prisvärda befintliga lokaler kommer att sökas av kulturlotsarna och i samarbete med stadens egna fastighetsbolag och privata fastighetsägare. Nya lokaler kan också vara en del av ateljéstrategin.
- Konstnärer: Kontakter med yrkesverksamma konstnärer i ytterstaden etableras genom samverkan med fyra organisationer med breda nätverk inom konstfältet: Tensta Konsthall, FOLK i Skärholmen, Konsthall C i Hökarängen och WIP:sthlm i Västberga. Även andra kontaktytor kommer att användas.
- Lokalbehovsanalys: Kulturförvaltningens Lokalbehovsanalys för Stockholms kulturliv 2031 ger utgångspunkter och inriktning för strategin.
- Förstärkt lotsning: Förstärkt kulturlotsning genom externa experter inom juridik, ekonomi och lokalplanering kommer att tillföras.
- Uppföljning: Kulturförvaltningen och fastighetskontoret följer upp erfarenheter och resultat årligen inför verksamhetsberättelsen.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

1) Torun Boucher m.fl. (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Ylva Sjölin (MP), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C) föreslår (se beslutet).

2) Emelie Wasserman (SD) föreslår:

1 Att återremittera ärendet

2 Att i andra hand avslå förvaltningens förslag till beslut

3 Därutöver anföra följande:

Nämnden ska ta ställning till ett förslag till strategi för Stockholms ateljéutbyggnad 2024-2026. Förslaget ska leda till att ytterligare minst 200 yrkesverksamma konstnärer kan hyra ateljéer. Det framgår inte vad insatsen beräknas kosta.

Sverigedemokraterna anser att de skattefinansierade kulturinsatsernas främsta syfte ska vara att hjälpa särskilda grupper som själva har begränsade ekonomiska medel att ta del av stadens kulturliv. De skattefinansierade kulturbidragen ska därför riktas mot insatser som når barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt seniorer.

Hyrorna för de ateljéer som förmedlas ska inte subventioneras och strategin ska vara kostnadsneutral. Därutöver måste en bättre utvärdering göras gällande hur mycket värde insatsen hittills tillfört stockholmarnas kulturliv. Med anledning av ovanstående yrkar vi på att Ateljéstrategin för 2024-2026 återremitteras. I det fall återremissen faller yrkar vi på att den föreslagna strategin avslås.

Beslutsgång i delen om återremiss

Ordförande ställer förslaget att återremittera ärendet mot att avgöra ärendet vid dagens sammanträde och finner att nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden ställer därefter övriga förslag mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Torun Boucher m.fl. (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Ylva Sjölin (MP), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C).

Reservationer

Emelie Wasserman (SD) reserverar sig mot förslaget med hänvisning till sitt förslag.

Särskilda uttalanden

Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C) lämnar följande särskilda uttalande:

Stockholms är en spännande och kreativ kulturstad och utbudet av kultur är stort och mångfacetterat. Stockholms som kreativ kulturstad behöver både bredd och spets. Här finns några av landets främsta kulturinstitutioner, många produktionsplatser och ett spetsigt musikliv som ljuder på scener och på klubbar. Sammantaget berikar Stockholms kulturliv varje dag livet för många stockholmare och besökare. För alla som arbetar inom de kulturella kreativa näringarna är kulturens platser en grundläggande förutsättning för att kunna bedriva sin verksamhet här. Inte minst är behovet av ateljéer och produktionsplatser för konst.

Förslaget till ny Ateljéstrategi är därför mycket välkommet. Den är en del i att säkerställa produktionsplatser i Stockholm långsiktigt och en del i att staden fortsatt ska vara en attraktiv och levande stad. Ateljéstrategin för 2017 –2020 överträffade sina målsättningar men flera av lösningarna är kontrakt på kort och medellång sikt. Därför är det viktigt att fortsätta arbeta med lotsning och komplettering när ateljélokaler avvecklas.

En del av framgången med tidigare ateljéstrategi var det breda fokus på både offentliga som privata fastighetsägare. Vi upplever att strategin har en slagsida mot kommunala bolag och förvaltningar. Vi anser att vi fortsatt behöver samarbeta med privata fastighetsaktörer för att få en bredd av aktörer och möjligheter och inte begränsa uppdraget.

Ersättaryttranden

Destiny Zandi Näslund (KD) instämmer i särskilt uttalande från Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C).

Handlingar i ärendet

- KUL 2023/707-1 (Godkänd - R 1) Ateljéstrategi 2024-2026
- KUL 2023/707-2 Bilaga 1 - Ateljéstrategi 2017-2020
- KUL 2023/707-3 Bilaga 2 - Anmälan av slutredovisning av Ateljéstrategi 2017-2020

§ 13**Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027 (KS 2023/739)**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

KUL 2023/1162

Beslut

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har tagit fram ett förslag till nytt trygghetsprogram 2024-2027 eftersom programtiden för Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023 löper ut under året. Att Stockholm är och upplevs som en trygg och säker stad är ett ansvar som sträcker sig över samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Det övergripande målet för stadens samlade brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete är att tryggheten ska öka genom förebyggande insatser.

Trygghetsprogrammet föreslås fortsatt utgå från fyra fokusområden:

1. Förebyggande arbete
2. Riktade sociala insatser
3. Stadens offentliga miljö
4. Stadsutveckling

Under fokusområdet förebyggande arbete inkluderas arbetet mot välfärdsbrott och otillåten påverkan.

Kulturförvaltningen anser att Trygghetsprogrammet bidrar till det långsiktiga trygghetsskapande arbetet, med möjlighet att sätta in trygghetsskapande insatser med kortare varsel när det behövs.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Handlingar i ärendet

- KUL 2023/1162-2 (Godkänd - R 1) Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027. Svar på remiss från kommunstyrelsen

- KUL 2023/1162-1.2 Kopia av godkänt tjänsteutlåtande: KS 2023/739 Tjänsteutlåtande
- KUL 2023/1162-1 Följebrev Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027 , KS 2023/739
- KUL 2023/1162-1.1 KS 2023/739 Bilaga 1

§ 14**Stockholms stads reviderade strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet**

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Remisstid 2023-10-27

KUL 2023/1113

Beslut

Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen ombetts att besvara en remiss av Stockholms stads reviderade strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet.

Den ursprungliga strategin togs fram 2019 och gällde till och med 2022. Strategin har under våren 2023 reviderats av socialnämnden, i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder.

Kulturförvaltningen ser positivt på en revidering av strategin och på att den fortsätter att fokusera på de fyra områden som låg till grund för strategin 2019-2022. Detta skapar goda förutsättningar för kulturförvaltningen och staden att fortsätta med de åtaganden som påbörjats. Kulturförvaltningen bedriver verksamhet inom samtliga av strategins övergripande områden.

Kulturförvaltningen ser även positivt på att den reviderade strategins tyngdpunkt ligger på främjande, tidiga och förebyggande insatser. Kulturförvaltningen arbetar aktivt för att ge fler barn och unga en meningsfull fritid, vilket i sin tur kan förhindra uppkomsten av destruktivt och kriminellt beteende.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

1) Torun Boucher m.fl. (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Ylva Sjölin (MP), Kristina Lutz m.fl. (M), Jonas Naddebo (C) och Emelie Wasserman (SD) föreslår (se beslutet).

2) Isabel Smedberg-Palmqvist (L) föreslår att nämnden delvis godkänner förvaltningens förslag till beslut, och anför därutöver följande:

Sammanfattning

- Den reviderade strategin riskerar att innebära ett förvaltande av förra mandatperiodens landvinningar, samtidigt som det finns behov av att ta flera nya steg.
- Vi menar att den reviderade strategin hade tjänat på att få mer konkreta aktiviteter för berörda nämnder att jobba med. Så görs i stadsövergripande program på andra områden, men har inte varit regel på sociala området av oklar anledning.
- Ett helt nytt kapitel bör läggas till om Samhällsvården för omhändertagna barn och unga och särskilt eftervården av dem, inte minst vad gäller planeringen för deras fortsatta skolgång och behandlingsinsatser efter avslutad placering. Nu stannar strategin i huvudsak vid allmänpreventiva åtgärder som inte biter på den mer extrema ungdomsbrottsligheten.
- Vi anser att man bör gå vidare med att testa TFCO (Treatment Foster Care Oregon) som är förstärkta behandlingsfamiljer istället för institutionsplaceringar som är både billigare och har mycket bättre utfall, numera regelmässigt använt i bl. a. Norge.
- Stockholm borde liksom Södertälje och Linköping starta pilotverksamhet med metoden ”Rätt kurva” som är en tysk modell som innebär kraftigt stöd kring 8-12-åringar på väg in i kriminalitet.
- Vi är kritiska till att allvarssamtalen inom 48 timmar helt plockats bort.
- Vi är kritiska till att sekretesshandboken inte nämns och att inte heller den lagstiftning som kommit till för att förbättra möjligheterna för socialtjänst och polis att prata utan sekretesshinder kring barn i riskzon för kriminalitet lyfts fram.
- Vi är kritiska till att samarbetet med Länsstyrelsen kring stöd till unga brottsutsatta och vittnen som påbörjades under förra mandatperioden tillsammans med Landshövdingen inte tagits med, trots att det är nödvändigt för att komma tillrätta med samarbetssvårigheterna som uppstått mellan Stödcentrum för unga brottsutsatta och vittnen och polisen.
- Vi anser att strategin bör innehålla tydligare formuleringar om att ta fram rutiner för att förskolorna ska orosanmäla i högre utsträckning. Därutöver bör det finnas rutiner som säger att när en tonåring orosanmäls för normbrytande eller kriminellt beteende, så ska socialtjänsten även titta på vilket stöd yngre syskon kan behöva för att inte hamna i samma situation. Detta för att bryta mönster där unga i samma

syskonskara löper hög risk att gå samma dåliga väg om inget görs i tid.

- Vi anser att ambitionsnivån för omhändertagna barns och ungas skolgång är för lågt satt då socialtjänsten endast följer upp betyg och skolresultat i svenska, engelska och matematik. Det var länge sedan dessa tre ämnen räckte för att bli behöriga till gymnasiet och även för att sedan klara gymnasieexamen. Vi har ett särskilt ansvar i egenskap av ställföreträdande föräldrar för de omhändertagna barnen, så det är orimligt att vi då faktiskt ställer lägre krav på deras skolgång än vad vi gör på andra barn som bor hemma hos sina föräldrar.
- Vi är kritiska till att framgångsrika Vällingbyteamet lades ner i höstas. Det är ett arbetssätt som utvecklades förra mandatperioden och som ökade föräldrars acceptans av stödsats från 50 % som tackar ja till insats i ordinarie socialtjänst till 95 % i Vällingbyteamet. Detta tack vare att föräldrarna slapp byta handläggare för varje steg i utrednings- och behandlingsprocessen utan samma socialsekreterare kunde göra både förhandsbedömning, utredning och stå för behandlingsinsatser. Det finns ingen annan modell som vi känner till som har kommit upp i så höga acceptanssiffror.
- En lärdom från förra strategiperioden är att det är svårt när Socialförvaltningen ensamt tar fram ett dokument där andra förvaltningar, i synnerhet Utbildningsförvaltningen, är helt avgörande. Vi hade gärna sett att strategin tagits fram som ett gemensamt tjänsteutlåtande för Socialnämnden, Utbildningsnämnden och nya Förskolenämnden.

Vi välkomnar att den reviderade strategin i huvudsak ligger kvar som den arbetades fram under Liberalernas ledning föregående mandatperiod, den första stadsövergripande strategin för att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet som Stockholm tagit fram. Nästan allt, inklusive grundstrukturen, är enligt vad den grönblå majoriteten tog fram.

Men syftet med en strategi över en mandatperiod måste vara att arbetet ska ta nya kliv, inte primärt att enbart förvalta tidigare arbete. Visserligen är det förebyggande arbetet långsiktigt, men utvecklingsarbetet kan inte stanna upp allt eftersom nya erfarenheter och forskning tillkommer. Här hade vi förväntat oss större ambitioner från den nya rödgröna majoriteten som hävdade att den grönblå majoriteten inte prioriterade det socialt förebyggande arbetet.

Det är bra att det skolfokus inom socialtjänsten som var prioriterat under föregående mandatperiod fortsatt är vägledande för strategin. Men en viktig lärdom från implementeringen 2020-2022 är att både Utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen behöver känna ägarskap. Eftersom förskola och skola är så viktiga delar i det förebyggande arbetet borde därför ett nytt steg ha tagits för den nya strategin genom att göra den till ett gemensamt tjänsteutlåtande från Socialnämnden, Utbildningsnämnden och nya Förskolenämnden. Detta för att ytterligare lyfta fram skolans betydelse i det förebyggande arbetet och förstärka ägandeskapet i alla tre berörda förvaltningar.

En annan lärdom från arbetet med stadsövergripande strategier och program som kommunfullmäktige antar är att de behöver innehålla konkreta mål med aktiviteter. Så är ofta regel för stadens program på stadsbyggnadsområdet och IT, men inte alltid för de sociala programmen. Omsättandet av strategin i konkret handling skulle ha gagnats av att i den uppdaterade versionen formulera ett antal konkreta mål och aktiviteter för berörda nämnder.

Stockholm har ett stort och viktigt arbete att göra för att minska risken att barn och unga dras in i kriminalitet. Men det är viktigt att hålla isär två olika parallella lägesbilder. Den stora bilden är att många ungdomar känner sig tryggare och många problematiska ungdomsvanor går i rätt riktning med mindre våld och generell brottslighet. Samtidigt har den lilla andelen grovt kriminella unga utvecklat ett mer extremt våld och situationen beskrivs av kriminologer som ”färre men värre”.

Den extremt höga våldsnivån i unga åldrar belastar samhället hårt och den gängkriminella miljön är mycket lockande och starkt insocialiserande för den målgrupp som redan är i riskzon. Det finns därför anledning till en större differentiering av stadens insatser för att förhindra att unga dras in i kriminella miljöer. Det behövs riktade och ofta kraftfulla insatser till den lilla grupp som utövar det grova våld vi sett framförallt i närtid, i tillägg till de bredare, generella insatser som riktas till alla barn och unga.

Från regeringens sida föreslås nu långtgående repressiva åtgärder brett mot unga indragna i kriminalitet. Det kan på kort sikt vara nödvändigt och oundvikligt att ge låst behandling till mycket våldsamma unga. Men ett barn som skjuter med automatvapen är inte i första hand ett

kriminalpolitiskt, utan ett socialpolitiskt samhällsproblem. I takt med att grovt kriminella individer låses in, står nya redo att stiga upp i gängen om inte tillförseln av unga stryps. Att ensidigt fokusera på repressiva åtgärder och förvaring av våldsamma ungdomar är därför inte en hållbar lösning på sikt.

Vi får inte heller glömma att ett barn med extremt våldsamt beteende trots allt fortsatt är just ett barn. Det är den kommunala verksamheten som sitter på redskapen när det handlar om socialpolitiska åtgärder. Det är därför helt rätt att strategin fortsätter att betona tidiga åtgärder, redan vid småbarnsåldern, för att förhindra en brottslig bana senare i tonåren. Här är de förstärkta hembesöksprogrammen en central beståndsdel, men dessa behöver kompletteras med mer riktad stöd till familjer i riskmiljöer. Det finns ofta en god kännedom inom socialtjänsten om i vilka familjer barn löper förhöjd risk att dras in i grov brottslighet. Metoder för individuellt anpassat och förstärkt stöd till dessa riskfamiljer bör därför utvecklas. Om insatserna inte når föräldrarna och barnets situation fortsätter att utvecklas åt fel håll, behöver Socialtjänsten ingripa i tid, inte vänta till dess att ungdomen måste omhändertas på grund av eget beteende.

Den rådande våldsvågen i Stockholm där majoriteten av de misstänkta gärningspersonerna är minderåriga, som i många fall dessutom redan varit placerade på HVB-hem och SiS-institutioner, visar med all tydlighet på behovet av en utvecklad strategi för att förbättra samhällsvårdens behandlingsresultat. Det är välkänt att staten behöver reformera SiS, där både platsbrist och bristande kvalitet i behandlingen på institution bidragit till en situation med unga gärningsmän som avviker och sedan begår mycket allvarliga våldsdåd. Men stadens socialtjänst har ansvar för uppföljning av hur behandlingsarbetet går och särskilt ansvar för stödet som ges efter avslutad placering. Också här finns idag brister som resulterar i mer grov brottslighet. Därför borde den uppdaterade strategin kompletteras med ett särskilt avsnitt om omhändertagna barn och unga i samhällsvård.

Barn i samhällsvården är en riskgrupp, både innan vården, under vården och efter att vården avslutats. Insatser för att stabilisera deras skolgång är grundläggande för att förebygga kriminalitet. Det nya avsnittet ska ha ett särskilt fokus på uppföljning av hälsa och skolgång, och socialtjänstens långsiktiga arbete med stöd efter placeringstidens slut. Att minska risken för att unga begår de grövsta våldsbrotten efter att en placering avslutats skulle ha avgörande betydelse för att minska den grova kriminaliteten. Mycket av de stora

resurser som nu läggs på samhällsvård är bortkastade eftersom de unga sedan så snabbt återfaller i brott.

Metoden TFCO (Treatment Foster Care Oregon), som rekommenderas av Socialstyrelsen och används framgångsrikt ibland annat Norge, med förstärkta familjehem som alternativ till institutionsplacering borde tydligare pekas ut som prioriterad att utveckla i den reviderade strategin. Nu omnämns den endast kort. Metoden är både billigare och har visat sig mer effektiv än placering på institution.

Vidare anser Liberalerna att metoden ”Rätt kurva” borde lagts fram som exempel på en konkret metod att testa under mandatperioden om man menar allvar med att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet. Metoden är baserad på en tysk modell för att förhindra att barn i åldern 8-12 år dras in i kriminalitet. Den grundar sig i att barn som har ett riskbeteende för allt grövre brott erbjuds omfattande, individanpassat stöd under en period för att förhindra fortsatt brottslighet. Metoden har visat sig framgångsrik utomlands och en pilotverksamhet pågår nu i Södertälje, Linköping och Göteborg. Som landets största kommun borde även Stockholm genomföra en pilotverksamhet med metoden.

Strategin innehåller bra och viktiga områden att fortsätta arbeta med. Ovan har vi beskrivit de övergripande förändringar Liberalerna velat se. Därutöver har vi identifierat ett flertal punkter som bör tas in och dessa redovisas nedan under respektive rubrik i strategin:

Strukturerad samverkan

Här lyfts behovet av en snabb reaktion och insats när ett barn begår sitt första brott. De allvarssamtal inom 48 timmar som infördes under föregående mandatperiod, men nu avskaffats, syftade till just detta. Under förra mandatperioden såg vi en intressant metodutveckling av samtalen i flera stadsdelar där både fältassistenter och föräldrarådgivare involverades i samtalen, samt upprättande av direktnummer för polisen till socialtjänstens mottagningsenhet för snabba möten vid exempelvis snatterier och mindre våldsbrott etc. Att allvarssamtalen tas bort trots att majoriteten säger sig vilja ha en snabb reaktion och tidigt upptäckt av problematik är beklagligt. Det är precis det som allvarssamtalen gett god möjlighet till.

Under den nya strategiperioden bör nya steg tas mot tätare integrering av socialtjänsten i förskola, skola och hos polisen. Arbetet med den sekretesshandbok som togs fram förra mandatperioden behöver lyftas fram i strategin och berörda

aktörer behöver ha inställningen att man så långt det går ska dela information. Det finns redan idag lagstiftning som möjliggör informationsutbyte mellan myndigheter när det gäller barn och unga i kriminalitet. Sekretesshandboken syftar till att bidra med kunskap om den, men i den reviderade strategin omnämns dessvärre inte sekretesshandboken eller den lagstiftning som finns över huvud taget.

Barns utsatthet för våld

Vi delar bilden av att det är ett växande problem med barn och unga som drar sig för att anmäla eller vittna på grund av rädsla och otrygghet. För att motverka detta hade Stödcentrum och exempelvis verksamheten Våga Anmäla, Våga Vittna behövt mål och aktiviteter i den reviderade strategin. För att tydliggöra Stödcentrums ansvar även för unga vittnen bytte verksamheten namn till just Stödcentrum för unga brottsutsatta och vittnen föregående mandatperiod. Då det framkommit i rapporter från Socialförvaltningen att Stödcentrum nu får in märkbart färre hänvisningar från polisen behöver staden hitta en lösning för att unga brottsoffer och vittnen ska ges snabb möjlighet att få stöd. Samarbetet som inleddes med Länsstyrelsen under förra mandatperioden för att förbättra stödet till unga brottsutsatta under hela rättskedjan saknas tyvärr i strategin.

Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer

På det här området är det framförallt förskolans roll i det förebyggande arbetet som skulle behövt utvecklas och lyftas fram mer i den reviderade strategin. Förskolan upptäcker ofta tidigt barn i riskfamiljer och med riskbeteende, men likväl görs relativt få orosanmälningar till socialtjänsten från förskolan. Det är därför viktigt att det jobbas fram rutiner och arbetssätt för att uppmärksamma barn med riskbeteende i förskolan och möjliggöra för socialtjänsten att komma i kontakt med dessa familjer. Detta eftersom dessa barn i många fall enligt forskning löper hög risk att fortsätta med ett problemskapande beteende i skolan om inga åtgärder sätts in. Sociala förmågor behöver tränas i förskolan, för att barnen ska vara socialt redo inför skolstarten. Risken finns annars för ständiga skolmisslyckanden, fortsatta sociala problem och i förlängningen kriminalitet.

Stadens egen genomlysning Rätt stöd i rätt tid visade tydligt att majoriteten av insatserna sätts in i ett för sent skede, trots att det ofta funnits en oro för barnet långt tidigare. Stödinsatser till föräldrar behöver beviljas i högre grad till föräldrar med barn i förskolan eftersom det är där störst nytta kan göras.

I de fall som ett äldre syskon aktualiseras hos socialtjänsten pga oro för kriminalitet eller annat normbrytande beteende, behöver socialtjänsten i högre utsträckning också utreda situationen för yngre syskon. Dessa småsyskon löper markant högre risk att själva dras in i kriminalitet och social problematik senare i livet. Därför behöver stöd och förebyggande insatser riktas även mot yngre barn i syskonskaran.

Insatser som stabiliserar skolgång och Skolprestationer – SAMS och Skolfam

Enligt artikel 28 i barnkonventionen ska barn ha rätt till utbildning. Det här gäller alla barn och placerade barn har samma rätt till utbildning och skolgång som alla andra. Rätten till utbildning omfattar dessutom mer än att enbart rent praktiskt erbjuda ett visst antal undervisningstimmar. Målet måste vara att omhändertagna barn faktiskt når upp till kunskapsmålen, når gymnasiebehörighet och även går ut gymnasiet med fullständiga betyg. SAMS och Skolfam är bra modeller som ska fortsätta användas och utvidgas.

Men det behöver framförallt säkerställas att socialtjänsten följer upp placerade barns skolresultat. Stadens ambitionsnivå idag att enbart kontrollera om barnen uppnått godkänt betyg i svenska, engelska och matematik är inte samma sak som att ge placerade barn förutsättningar för att nå upp till kunskapsmålen och bli behöriga till gymnasiet. För att staden ska kunna ta sitt ansvar behöver socialtjänsten kunna följa placerade barns skolresultat, inte enbart av socialsekreterare på individnivå, utan även på aggregerad nivå för gruppen som helhet. Utan denna information vet vi helt enkelt inte hur barn som är placerade presterar i skolan. Inte heller vet vi om insatser för att förbättra dessa barns skolresultat ger effekt.

Civilsamhälle och näringsliv

Under denna rubrik i strategin borde en särskild underrubrik om hur förtroendet för socialtjänsten ska stärkas och desinformation motarbetas läggas till, med konkreta utvecklings- eller åtgärdsförslag. Här har civilsamhället och näringslivet en viktig roll att spela för att förhindra spridning av desinformation. Tillit och förtroende till socialtjänsten är direkt avgörande för att myndigheten ska kunna genomföra sitt uppdrag. Detta gäller inte minst för att kunna nå barn och unga i riskzon för att dras in i kriminalitet. Det är en målgrupp som överlag har mycket låg tilltro till myndigheter i allmänhet och socialtjänsten i synnerhet. Med anledning av den förödande genomslagskraft de senaste årens desinformationskampanjer haft i många stadsdelar borde

åtgärder mot detta ha getts särskilt utrymme i den uppdaterade strategin.

En kunskapsbaserad praktik

Vi anser att nya arbetsätt som visat sig vara mer effektiva och i större utsträckning nå ut till socialtjänstens målgrupper snarare borde spridas än läggas ned. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning bedrev föregående mandatperiod ett utvecklingsarbete inom socialtjänsten för ett utökat tidigt socialt stöd till barn och unga - det så kallade Vällingbyteamet. Syftet var att barn och unga i riskzon för att utveckla ett missbruk eller dras in kriminalitet skulle få hjälp i ett tidigt skede för att bryta en negativ utveckling. Socialsekreterare i teamet hade bland annat en bredare och mer flexibel roll där en och samma medarbetare hade flera funktioner för att familjen inte skulle behöva hänvisas mellan flera olika medarbetare och enheter.

Stadsdelen beviljades medel från den sociala investeringsfonden för att bedriva detta som ett pilotprojekt för att bättre nå ut till vissa målgrupper och öka andelen som tackade ja till insats. Projektet visade sig vara nästan dubbelt så effektivt som ordinarie arbete. Familjernas vilja att tacka ja till insatserna från Vällingbyteamet låg på 95 procent, att jämföra med drygt 50 procent i socialtjänstens ordinarie verksamhet. Det är en form av praktisk samhandling vi bör se mer av, inte mindre.

Det har dock varit svårt att finansiera denna arbetsmetod och den har nu lagts ner av budgetskäl, enligt den rödgröna majoriteten. Men under mandatperioden förväntas en ny socialtjänstlag komma på plats som möjliggör för socialtjänsten att bevilja mer insatser utan föregående utredning och då skulle Vällingbyteamets arbetsätt kunna möjliggöras som regel. Det behöver inte nödvändigtvis vara exakt den arbetsmodell som Hässelby-Vällingby utvecklade, men det integrerade och lyckade arbetssättet kan stå som föredöme. Arbetssätt och metoder som innebär att 9 av 10 tackar ja till insats bör vara ordinarie arbetssätt istället för ett tillfälligt projekt.

Sammantaget saknar vi flera delar i den reviderade strategin som behövs för att lyckas ännu bättre med det förebyggande arbetet. Vi önskar ett mer framåtriktat utvecklingsarbete i en tid av stora sociala problem för stadens socialtjänst att hantera. Det behövs även mål med konkreta aktiviteter att sträva efter, likt det som återfinns i andra av stadens styrdokument. Socialtjänstens insatser ska alltid kopplas till någon form av uppföljning, så att man tar reda på hur det gått

för klienten och man får veta vad som fungerat och inte för olika problem. Tanken med ett styrande program är att det behöver bli tydligt vad som ska göras och uppnås för möjliggöra uppföljning och utvärdering. I en strategi som denna hinner kanske inte allt genomföras fullt ut, men den behöver visa riktningen. Risken är annars att detta blir en mandatperiod av förvaltning, istället för vidareutveckling och konkret handling.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förs.ag från Torun Boucher m.fl. (V), Alma Carlsson m.fl. (S), Ylva Sjölin (MP), Kristina Lutz m.fl. (M), Jonas Naddebo (C) och Emelie Wasserman (SD)

Reservationer

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) reserverar sig mot förslaget med hänvisning till sitt förslag.

Handlingar i ärendet

- KUL 2023/1113-2 (Godkänd - R 1) Stockholms stads reviderade strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Svar på remiss från kommunstyrelsen
- KUL 2023/1113-1 Följebrev Stockholms stads reviderade strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Remisstid 2023-10-27
- KUL 2023/1113-1.1 Tjänsteutlåtande - Stockholms stads reviderade strategi för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet
- KUL 2023/1113-1.2 Bilaga - Stockholms stads strategi 2023-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet

§ 16

Information och övriga frågor

Fredrik Linder och Lin Annerbäck berättade om den stundande flytten av Medeltidsmuseet.

Maria Jansén informerade nämnden om att stadens revisorer kommer att besöka nämnden i samband med årets första sammanträde 2024.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Isabel Cecilia Elisabeth, Palmkvist	2023-10-10
Torun, Boucher	2023-10-09